

Asia: VN/27452/2020-OM-548

Julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoitus

Lausunnonantajan lausunto

Mitkä ovat mielestänne nykyisten julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden kehittämistarpeet? Puuttuuko nykyisistä salassapitosäännöksistä jotain olennaista? Kuvaile ja perustele kehittämistarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Huoltovarmuuteen liittyvät asiat puuttuvat salassapitosäädöksistä.

Yritysten toiminta on varsinkin raja-alueella usein myös sidoksissa huoltovarmuuteen. Tämän johdosta Kehitysyhtiöiden (kuten Lieksan Kehitys Oy LieKe) asiakkaiden suunnitelmien julkisuusvaatimus ei vahingoita pelkästään asiakasyritystä, vaan myös pahimmassa tapauksessa suolmalaista yhteiskuntaa.

Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), millaisia muutoksia tämä edellyttäisi salassapitoperusteisiin? Kuvaile ja perustele muutostarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Toteutuessaan julkisuusvaatimus hankaloittaa hallitustyöskentelyä, kun joudutaan miettimään mikä esim. pöytäkirjoissa on julkista, mikä salassa pidettävää liikesalaisuutta. Nykyisellään kaikki on hallituksen päätöksellä salaista, mutta mikäli julkisuuslain soveltamisala laajenee, voi tulla tilanteita, jossa hallitus pyrkiessään noudattamaan julkisuuslainsäädäntöä, esittää jonkun asian olevan julkinen. Mikäli tämä arviointi osoittautuu virheeksi, voi se johtaa osakeyhtiölain mukaiseen vahingonkorvausvastuuseen tai virkavastuun mukaiseen vahingonkorvausvelvollisuuteen Lieken asiakkaille.

Mikäli julkisuuslain soveltaminen Lieksan Kehitys Oy LieKen kannan vastaisesti laajenisi esitetyllä tavalla, tulisi salassapitoperusteet arvioida ja säätää ennen soveltamisalan laajennuksen astumista voimaan, jotta vältettäisiin yksittäisiin päätöksiin ja dokumentteihin liittyvä tapauskohtainen, työläs arviointi ja epävarmuus.

Ehdotuksessa ei ole otettu kantaa toimivaltakysymyksiin. Mikäli julkisuuslain soveltaminen vastoin Lieksan Kehitys Oy LieKen kantaa laajenee esitetysti, tulee sen sisältää määräys, kenen toimivallassa yhtiössä (hallitus / hallituksen puheenjohtaja / toimitusjohtaja) ratkaisu esim. tietopyyntöön on.

Oletteko tunnistaneet tietojen tai asiakirjojen salassapitoa koskevaa erityislainsäädäntöä, joka on ristiriidassa julkisuuslain salassapitosäännösten kanssa? Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisuja 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), aiheutuisiko soveltamisalan muutoksesta konkreettisia ristiriitoja nykyisen erityislainsäädännön kanssa tai tarvetta tarkentaa erityislainsäädäntöä?

Kehitysyhtiön optimaalinen hallitus koostuu kuntien, yritysten ja sidosryhmien edustajista ja ehdotettu julkisuuslain soveltamisalan laajennus vaikeuttaisi yksityisen sektorin edustajien osaamisen saamista hallitukseen. Koska LieKe on osakeyhtiö, on sen hallituksella ja toimitusjohtajalla laaja vastuu yhtiön toiminnasta. Virkavastuun ulottaminen vahingonkorvausuhkineen muihin kuin virkamiehiin (hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja LieKen työntekijät) esim. tietopyyntöratkaisua tehtäessä on erityisen outo ja muodostaa helposti ehdottoman esteen osallistua hallitukseen, tai mihinkään rooliin kehitysyhtiössä.

Rusanen Ismo
Lieksan Kehitys Oy LieKe